

Araştırma Makalesi / Research Paper**Gıda Mühendisliği Bölümü Öğrencilerinin Organik Gıda Tüketim Tercihleri ve Algıları**Ebru AKGÜL ¹, Sultan BARIN ¹, Gülden BAŞYİĞİT KILIÇ ^{1*}, Damla BİLECEN ŞEN ¹¹Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Burdur

Geliş Tarihi (Received): 18.10.2020, Kabul Tarihi (Accepted): 23.11.2020

✉ Sorumlu Yazar (Corresponding author*): glilic@mehmetakif.edu.tr

☎ +90 248 2132724 📠 +90 248 2132704

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, organik gıda ürünlerinin tüketiciler tarafından tercih edilme sebeplerinin ve satın alma potansiyellerinin belirlenmesidir. Bu çalışma, Türkiye’de bulunan 12 farklı üniversitede 2019-2020 dönemi Gıda Mühendisliği Bölümü son sınıf öğrencileri ile yapılmıştır. Organik gıda tüketim tercihi ve algılarının belirlenmesi amacıyla oluşturulan 20 anket sorusuna, katılımcıların üç seçeneqli önem ölçeği uyarınca cevaplamaları istenmiştir. Bu çalışmayla, katılımcıların büyük çoğunluğunun organik gıdaları; daha sağlıklı, besleyici ve güvenilir buldukları tespit edilmiştir. Ayrıca katılımcılar tarafından, organik gıdaların hem insan sağlığı hem de ekolojik denge üzerinde olumlu etkileri olduğu vurgulanmıştır. Ancak mevcut çalışma sonucunda, organik gıdalar ile ilgili basın-yayın kuruluşlarının halkı yeterince bilgilendirmediği saptanmıştır. Ayrıca organik gıdaların fiyatlarının uygun olması durumunda daha fazla tercih edileceği de tespit edilmiştir. Sonuç olarak, katılımcıların organik gıdaları tüketmek istedikleri, ancak ürünlerin fiyatlarının pahalı olması ve üretiminden tüketimine kadar güvenilirliklerinin yetersiz olması nedeniyle tercih edilemedikleri belirlenmiştir. Bu nedenle öncelikli olarak tüketiciler üzerinde ürün güvenilirliği artırılarak, ürün fiyatları iyileştirilerek ve yeterli düzeyde bilgilendirme yapılarak organik gıdalara olan talep artırılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Anket, organik gıda, tüketim tercihi ve algısı**Organic Food Consumption Preferences and Perceptions of Food Engineering Students****ABSTRACT**

The main objective of this study was to determine the consumption preferences and perceptions to organic food products by consumers. This study was conducted during the 2019-2020 semester with senior Food Engineering students who are studying 12 different universities in Turkey. The 20 statements were asked to be answered by the respondents in accordance with the three-point Likert Scales. With the present study, it was determined that the majority of the respondents in the survey found organic food products healthier, nutritious and reliable. In addition, it was emphasized that organic food products had positive effects on both human health and ecological balance. However, it was determined that the press and media organizations on organic food products did not inform the public sufficiently. Also, it was emphasized that organic food products will be preferred more if their prices were appropriate. In conclusion, it was determined that the respondents wanted to consume organic food products, but they were not preferred due to the high prices of the products and the insufficient reliability from production to consumption. For this reason, the demand for organic food products should be increased primarily by increasing product reliability on consumers, improving prices and providing adequate information.

Ebru AKGÜL, <https://orcid.org/0000-0003-0882-2538>Sultan BARIN, <https://orcid.org/0000-0001-8715-2397>Gülden BAŞYİĞİT KILIÇ, <https://orcid.org/0000-0003-1211-0568>Damla BİLECEN ŞEN, <https://orcid.org/0000-0003-3243-923X>

Keywords: Survey, organic food product, consumption preference and perception

GİRİŞ

Globalleşen dünyada nüfus artışına paralel olarak, gıda ürünlerine olan talep gün geçtikçe artmaktadır. Artan nüfusun aynı zamanda tarım arazilerinin daralmasına sebep olduğu da görülmektedir. Bu nedenle mevcut tarım arazilerinden yüksek oranda verim elde etmek için çeşitli yöntemler geliştirilmiştir. Bu yöntemlere örnek olarak; genetiği değiştirilmiş tohumlar, pestisit, herbisit ve kimyasal gübre kullanımı vb. gösterilebilir (Ustaahmetoğlu ve Toklu, 2005). Kullanılan bu yöntemler her ne kadar verimliliği arttırsa da insan sağlığını tehdit etmekte ve ekolojik dengeyi olumsuz etkilemektedir. Özellikle artan çevre bilinci ve tüketicilerin sağlık üzerine olan endişeleri nedeniyle, tarım yöntemlerinde iyileştirme ve gıda tüketim tercihlerinde farklılaşma başlamıştır (Wee ve ark., 2014). Bu bağlamda, sağlıklı ve kaliteli gıda talebi, organik gıdaların üretilmesine yol açmıştır (Zakowska-Biemans, 2011).

Organik gıda üretimi; kimyasal içerikli tarımsal girdi kullanımını yasaklayan, ekolojik çeşitliliğin korunmasını ve iyileştirilmesini esas alan insan ve çevre odaklı bir üretim anlayışıdır (USDA, 1980; Ustaahmetoğlu ve Toklu, 2005). Organik gıdaların üretiminden tüketimine kadar her aşaması kontrollü ve sertifikalı bir şekilde gerçekleştirilmektedir.

Organik gıda üretimi ilk kez Avrupa ve ABD’de gönüllü kuruluşlar ve öncü kişiler tarafından başlatılmıştır (Tate, 1994). Türkiye’de ise organik gıda üretimi, 1980’li yılların ortasından itibaren başlamış ve son 20 yıllık dönemde hızla gelişmiştir. Özellikle, 2008-2010 yılları arasında organik gıda üretim alanı 3,5 kat; organik gıda üretimi yapan üretici sayısı ise yaklaşık 2 kat artış göstermiştir (Demiryürek, 2011). Ancak gelir düzeyi ve eğitim seviyeleri yüksek, orta yaşlı, büyük şehirde yaşayan, çevre bilinci ve sağlık kaygıları ön planda olan duyarlı kişiler arasında organik gıdalara olan talep giderek artmaktadır. Organik gıdaların çeşitlenmesini ve tüketiminin yaygınlaştırılmasını sınırlandıran faktörlerin başında; organik gıdaların fiyatlarının yüksek olması, organik gıdalar hakkında bilgi eksikliğinin bulunması ve marketlerde taze organik gıda çeşitlerinin sınırlı olması gibi bazı faktörler yer almaktadır (Paul ve Rana, 2012).

Organik gıda üretimi ve tüketiminin yaygınlaştırılabilmesi için tüketicilerin satın alma davranışlarının tanımlanması, hedef pazarın istek ve ihtiyaçlarına uygun ürünlerin geliştirilmesi ve bu ürünlerde pazarlama stratejilerinin iyileştirilmesi gerekmektedir. Dünya’da organik gıda tüketimini araştıran birçok çalışma bulunmasına rağmen, Türkiye’de özellikle genç tüketicilerin organik gıdalara karşı olan tercihlerini ve tutumlarını araştıran çalışma

sayısı oldukça sınırlıdır. Bu bağlamda bu çalışmada, Gıda Mühendisliği Bölümü son sınıf öğrencilerinin organik gıda tüketim tercihleri ve algılarını etkileyen faktörleri ortaya koymak amaçlanmıştır.

MATERYAL VE YÖNTEM

Araştırma, Türkiye’de 12 farklı üniversitede (Afyon Kocatepe Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi, Aksaray Üniversitesi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Balıkesir Üniversitesi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi, Erciyes Üniversitesi, Harran Üniversitesi, Pamukkale Üniversitesi, Sakarya Üniversitesi ve Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi) 2019-2020 döneminde öğrenim gören Gıda Mühendisliği Bölümü son sınıf öğrencileriyle gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamına alınan 300 öğrenci, üniversitelerden gelişigüzel örneklem yöntemiyle seçilmiştir. Öğrencilerin organik gıda tüketim tercihleri ve algılarını saptamak amacıyla geliştirilen 20 soruluk anket formu (Tablo 1), posta ile uygulama yöntemiyle uygulanmış ve üç seçeneğe önem ölçüğü (evet, hayır, fikrim yok) uyarınca hazırlanmıştır.

Verilerin istatistiksel değerlendirilmesinde SPSS 25 paket programı kullanılmış ve % dağılım testinden yararlanılmıştır.

Tablo 1. Öğrencilerin üniversitelere göre dağılımı

Üniversite Adı	n	%
Afyon Kocatepe Üniversitesi	21	7
Akdeniz Üniversitesi	39	13
Aksaray Üniversitesi	21	7
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	24	8
Balıkesir Üniversitesi	21	7
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	30	10
Çukurova Üniversitesi	24	8
Erciyes Üniversitesi	21	7
Harran Üniversitesi	27	9
Pamukkale Üniversitesi	24	8
Sakarya Üniversitesi	21	7
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi	27	9

BULGULAR VE TARTIŞMA

Araştırmaya katılan 300 öğrenciye sorulan anket soruları ve öğrencilerin sorulara vermiş oldukları yanıtlar ve % dağılımları ise Tablo 2’de verilmiştir. Ankete katılan öğrencilerin %54,7’sinin organik tarım logosunu tanıdığı; %35’inin ise tanımadığı tespit edilmiştir. Almanya’da yapılan bir anket çalışmasında (Hjelmar, 2011), tüketicilerin organik gıda ürünlerini satın alırken “organik” logosu ile etiketlenmiş olan ürünleri tercih ettikleri bildirilmiştir. Bunun yanı sıra aynı araştırmacılar tarafından organik

tarım logosunun görülebilir ve kolay anlaşılabilir olması nedeniyle alışverişte önem arz ettiği vurgulanmıştır.

Özellikle son yıllarda gıda üretim ve tüketimini denetleyen kamu kurumları, tüketicilerin sağlığını ve güvenliğini riske atarak standart dışı ürünleri piyasaya süren firmaları teşhir etmektedir. Ancak mevcut çalışmaya katılan öğrencilerin %54,3'ü, gıda ürünlerinin organik olup olmadığı üzerine denetim yapıldığını düşünmemektedir. Ayrıca ankete katılan öğrencilerin %48,7'si organik gıdaların hasat edildikten sonra hijyenik koşullar altında paketlenmediğini, %60'ı ise organik gıda ürünlerinin satışa sunulduktan sonra denetlenmediğini düşünmektedir.

İzmir ve İstanbul'da yapılan bir anket çalışmasında, kentsel alanda yaşamakta olan tüketicilerin organik gıdaları, yüksek besleyici değere sahip olması ve insan sağlığına faydalı olması nedeniyle tükettikleri saptanmıştır (Akgüngör ve ark., 2010). Benzer şekilde mevcut çalışmaya katılan öğrencilerin %60,7'sinin organik gıdanın güvenli olduğunu; %70,3'ünün ise organik gıdanın insan sağlığına olumlu bir etkisi olduğunu düşündüğü tespit edilmiştir. İsveç'te gerçekleştirilen bir anket çalışmasında ise tüketicilerin %26'sının, organik gıdaları daha sağlıklı bulduğu ve bu nedenle daha fazla para ödemeye razı oldukları belirtilmiştir (Ekelund, 1990).

Katılımcıların %27,7'si Türkiye'deki organik gıdaların sertifikalandırıldığını düşünürken, %59,3'ü sertifikalandırılmadığını düşünmektedir. Yapılan bir çalışmada İzmir, İstanbul ve Ankara'da ikamet eden tüketicilerin, %8,7'si organik gıdalar hakkında bilgi sahibi olduklarını ve bu ürün grubunun özelliklerini taşıyan sertifikalandırılmış ürünlerden satın aldıklarını belirtmiştir (Akgüngör ve ark., 1999).

Ustaahmetoğlu ve Toklu (2015)'nin 155 katılımcı ile gerçekleştirdikleri çalışmada; organik gıda satın alma niyetindeki tutumda, sağlık bilincinin ve gıda güvenliğinin etkisi araştırılmıştır. Anket sonucunda, organik gıdayı satın alma fikrinde en fazla gıda güvenliğinin etkili olduğu tespit edilmiştir. Mevcut çalışma sonucunda ise katılımcıların yalnızca %38'inin "organik gıda" olarak etiketlenmiş ürünleri güvenli buldukları belirlenmiştir.

Ankete katılan öğrencilerin büyük çoğunluğunun (%71), organik gıdaların fiyatlarının ucuz olması durumunda, bu gıdaları daha fazla tüketecekleri tespit edilmiştir. İstanbul ili kapsamında gerçekleştirilen bir anket çalışmasında, katılımcıların %57,6'sının organik gıda ürünlerine diğer gıdalardan daha fazla para ödemeyi kabul etmedikleri saptanmıştır (Bulut, 2018).

Katılımcıların %74,3'ü organik gıdaları, GDO'lu ürünlerden daha sağlıklı, besleyici ve güvenilir bulduklarını be-

lirtmiştir. Katılımcıların %78,7'si ise organik gıdaları, bebek ve çocuk sağlığı açısından daha etkili bulduklarını ifade etmiştir. Danimarka'da yapılan bir çalışmada; 15 yaşından küçük çocuğa sahip olan ailelerde, organik tarım ürünlerini satın alma eğilimlerinin arttığı, 15 ve 20 yaş aralığındaki çocuklara sahip olan ailelerde ise bu eğilimin azaldığı saptanmıştır (Midmore ve ark., 2005).

İngiltere'de yapılan bir çalışmada, organik gıdaların yetiştirilmesi sırasında ilaç kullanılmaması nedeniyle tercih sebebi oldukları belirlenmiştir (Gifford ve Bernard, 2006). Mevcut çalışmada ise ankete katılan öğrencilerin %50,3'ü organik gıdaların tarımda pestisit kullanımını azalttığını ifade etmiştir.

Katılımcıların %79'u çocuk sahibi olduğunda, organik gıdaları tüketeceklerini belirtmişlerdir. Bu öğrencilerde, çocukların gelişimi ve sağlığı için organik gıdaların önemli bir yere sahip olduğu düşüncesinin hakim olduğu tespit edilmiştir. Sırbistan'da 2016 yılında yapılmış bir anket çalışmasında, organik gıdaları en çok kadınların tükettiği ve çoğunluğunun da çocuk sahibi olduğu saptanmıştır (Grubor ve Djokic, 2016).

Ankara ve İstanbul'da bulunan tüketicilerin organik gıda ürünlerini talep etmelerinin temel sebepleri arasında, kimyasal kullanılmaması ve özellikle ekolojik dengeyi koruması veya ekolojik dengeye herhangi bir zararının olmaması yer almaktadır (Ergin ve Özsaçmacı, 2011). Mevcut çalışmada benzer şekilde, katılımcıların %71'i organik gıda ürünlerinin ekolojik denge üzerinde olumlu bir etkisi olduğu görüşündedir.

İstanbul ili Kadıköy ilçesinin bazı semtlerinde yapılan anket çalışması sonucunda, tüketicilerin organik gıdayı "doğal ürün" olarak tanımladığı saptanmıştır (Özkan, 2019). Mevcut çalışmada benzer şekilde katılımcıların %53'ü, organik gıdaları tüketiyor olmanın, daha doğal gıda ürünü satın almak olduğunu belirtmiştir. Ayrıca katılımcıların çevresindeki insanların %52,7'sinin organik gıda ürünlerini tüketirken; %29,3'ünün bu gıdaları tüketmediği tespit edilmiştir.

Ankete katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu (%68,7), organik gıdalarla ilgili basın-yayın kuruluşlarının halkı yeterince bilgilendirmediğini belirtmiştir. Hatay ilinde yapılmış bir çalışmada, tüketicilerin organik ürün tüketmeme nedenleri arasında, fiyat yüksekliğinin ve bilgi yetersizliğinin geldiği vurgulanmıştır (Dağıstan ve ark., 2010). Şanlıurfa ilinde yapılan bir anket çalışmasında ise katılımcıların %77'si tarafından, benzer şekilde organik gıdalar ile ilgili yeterli bilgilendirmenin yapılmadığı vurgulanmıştır (Aydoğdu ve ark., 2018).

Mevcut çalışma sonucunda katılımcıların %55,7'si sadece organik gıdaların satıldığı bir pazardan alışveriş

yapmanın, kendilerini daha güvenli hissetmelerine neden olacağını ifade etmiştir. Ayrıca katılımcıların %78,7'si, fiyatları aynı olduğu takdirde GDO'lu ve piya-

sada satılan gıdalar yerine, organik gıdaları tercih edeceklerini belirtmiştir. Buna ilaveten katılımcıların %71'i organik gıda ürünlerine ulaşmanın, temel haklar içerisinde yer alması gerektiğini belirtmiştir.

Tablo 2. Organik gıda tüketim tercihlerini ve algılarını belirlemek için hazırlanmış anket soruları ve öğrencilerin anket sorularına verdikleri yanıtlar ve % dağılımları

Anket soruları		n	%
1. Organik tarım logosunu tanıyor musunuz?	Evet	164	54.7
	Hayır	105	35.0
	Fikrim yok	31	10.3
2. Bir gıda ürününün organik olup olmadığı üzerine denetim yapıldığını düşünüyor musunuz?	Evet	113	37.7
	Hayır	163	54.3
	Fikrim yok	24	8.0
3. Organik gıdanın güvenli olduğunu düşünüyor musunuz?	Evet	182	60.7
	Hayır	104	34.7
	Fikrim yok	14	4.7
4. Organik gıdanın insan sağlığına olumlu bir etkisi olduğunu düşünüyor musunuz?	Evet	211	70.3
	Hayır	63	21.0
	Fikrim yok	26	8.7
5. Türkiye'de tüm organik gıdaların sertifikalandığını düşünüyor musunuz?	Evet	83	27.7
	Hayır	178	59.3
	Fikrim yok	39	13.0
6. Türkiye'de organik gıdalar olarak etiketlenmiş gıda ürünlerinin güvenli olduğunu düşünüyor musunuz?	Evet	114	38.0
	Hayır	135	45.0
	Fikrim yok	51	17.0
7. Organik gıdaların fiyatlarının ucuz olması durumunda daha fazla tüketir miydiniz?	Evet	213	71.0
	Hayır	66	22.0
	Fikrim yok	20	6.7
8. Organik gıdaların, GDO'lu ürünlerden daha sağlıklı, besleyici ve güvenilir olduğunu düşünüyor musunuz?	Evet	223	74.3
	Hayır	65	21.7
	Fikrim yok	12	4.0
9. Organik gıda tüketiminin bebek ve çocuk sağlığı açısından daha etkili olduğunu düşünüyor musunuz?	Evet	236	78.7
	Hayır	50	16.7
	Fikrim yok	14	4.7
10. Organik gıdaların tarımda pestisit (tarım ilaçları) kullanımını azalttığını düşünüyor musunuz?	Evet	151	50.3
	Hayır	100	33.3
	Fikrim yok	49	16.3
11. Organik gıdaların hasat edildikten sonra herhangi bir bulaş olmadan hijyenik koşullar altında muhafaza edilerek tüketiciye sunulduğunu düşünüyor musunuz?	Evet	82	27.3
	Hayır	146	48.7
	Fikrim yok	72	24.0
12. Organik gıdaların üretim esnasında, hasat edildiği ve satışa sunulduğu ortamların yeterince denetlendiğini düşünüyor musunuz?	Evet	61	20.3
	Hayır	180	60.0
	Fikrim yok	59	19.7
13. Çocuğunuz varsa veya çocuğunuz olduğunda onu organik gıdalarla beslemeye özen gösterir misiniz?	Evet	237	79.0
	Hayır	43	14.3
	Fikrim yok	20	6.8
14. Organik gıda üretiminin ekolojik denge üzerinde olumlu bir etkisi olduğunu düşünüyor musunuz?	Evet	213	71.0
	Hayır	54	18.0
	Fikrim yok	33	11.0
15. Çevrenizdeki insanların organik gıda tükettiğini düşünüyor musunuz?	Evet	88	29.3
	Hayır	158	52.7
	Fikrim yok	54	18.0
16. Günlük olarak tükettiğimiz gıdaların yerine organik gıdaları tüketmek, daha doğal gıda ürünü satın almak demek midir?	Evet	159	53.0
	Hayır	99	33.0
	Fikrim yok	42	14.0
17. Sadece organik ürünlerin satıldığı bir pazardan alışveriş yapmak sizi tüketeceğiniz gıda hakkında güvende hissettirir mi?	Evet	167	55.7
	Hayır	106	35.3
	Fikrim yok	27	9.0
18. Organik gıdalarla ilgili basın-yayın kuruluşlarının halkı yeterince bilgilendirdiğini düşünüyor musunuz?	Evet	75	25.0
	Hayır	206	68.7
	Fikrim yok	19	6.3
19. Tüketici olarak fiyatları aynı olduğu takdirde GDO'lu ve piyasada satılan gıdalar yerine organik gıdaları tercih eder misiniz?	Evet	236	78.7
	Hayır	44	14.7
	Fikrim yok	20	6.7

20. Devletimizin bize karşı sağlaması gereken temel haklar içerisinde, organik gıda ürünlerine kolay ulaşmanın da olması gerektiğini düşünüyor musunuz?	Evet	213	71.0
	Hayır	59	19.7
	Fikrim yok	28	9.3

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç olarak yapılan bu anket çalışması ile katılımcıların büyük çoğunluğunun, organik gıdaları, diğer gıda ürünlerinden daha sağlıklı ve güvenilir buldukları tespit edilmiştir. Bu çalışma ışığında katılımcıların, organik gıdaların fiyatlarını pahalı buldukları belirlenmiş ve bu ürünlerin fiyatlarının düşmesi ile birlikte tüketimin de artacağı öngörülmüştür. Ayrıca mevcut çalışma sonucunda organik gıdalar ile ilgili yeterli düzeyde bilgilendirme yapılmadığı da ortaya çıkmıştır. Bu nedenle tüketiciler üzerinde ürün güvenilirliği artırılarak, ürün fiyatları iyileştirilerek ve yeterli düzeyde seminer ve/veya eğitimler gerçekleştirilerek organik gıdalara olan talep artırılmalı ve yeniden anket çalışmaları yapılarak tüketicilerin bilgi düzeyleri ölçülmelidir.

KAYNAKLAR

- Akgüngör, S., Miran, B., Akbay, C., Olhan, E., Nergis, N.K. (1999). İstanbul, Ankara ve İzmir illerinde tüketicilerin çevre dostu tarım ürünlerine yönelik potansiyel talebinin tahminlenmesi. Tarımsal Ekonomi Araştırma Enstitüsü, Ankara, Türkiye, 15.
- Akgüngör, S., Miran, B., Akbay, C. (2010). Consumer willingness to pay for organic products in urban Turkey. *Journal of International Food and Agribusiness Marketing* 22(3-4): 299-313.
- Aydoğdu, M.H., Kaya, F., Eren, M.E., Parlakçı Doğan, H. (2018). Organik ürün tüketim nedenleri üzerine bir araştırma: Şanlıurfa Örnekleme. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi* 6(64): 161-170.
- Bulut, E. (2018). İstanbul ilinde organik gıda tüketimini etkileyen özellikler üzerine bir araştırma, Yüksek Lisans Tezi Bursa Uludağ Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Dağıstan, E., Demirtaş, B., Yılmaz, Y., Tapkı, N. (2010). Organik ürün tüketim eğilimi. Türkiye IX. Tarım Ekonomisi Kongresi, 22-24 Eylül, 2010, Şanlıurfa, Türkiye, Kongre Bildiri Kitabı: 312-319.
- Demiryürek, K. (2011). Organik tarım kavramı ve organik tarımın dünya ve Türkiye'deki durumu. *Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi* 28(1): 27-36.

- Ekelund, L. (1990). Vegetable consumption and consumer attitudes towards organically grown vegetables-the case of Sweden. *Acta Horti Culturae* 259: 163-172.
- Ergin, E.A., Özsaçmacı, B. (2011). Turkish consumers' perceptions and consumption of organic foods. *African Journal of Business Management* 5(3): 910-914.
- Gifford, K., Bernard, J.C. (2006). Influencing consumer purchase likelihood of organic food. *International Journal of Consumer Studies* 30: 155-163.
- Grubor, A., Djokic, N. (2016). Organic food consumer profile in The Republic of Serbia. *British Food Journal* 118(1): 164-182.
- Hjelmar, U. (2011). Consumers' purchase of organic food products. A matter of convenience and reflexive practices. *Appetite* 56: 336-344.
- Midmore, P., Naspetti, S., Sherwood, A.M, Vairo, D., Wier, M., Zanolli, R. (2005). Consumer Attitudess to Quality and Safety of Organic and Low Input Foods: A Review. *Quality Low Input Foods*, 63.
- Özkan, S. (2019). Tüketicilerin organik gıdaya bakış açılarının değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Lisansüstü Programlar Enstitüsü, İstanbul, Türkiye.
- Paul, J., Rana, J. (2012). Consumer behavior and purchase intention for organic food. *Journal of Consumer Marketing* 29(6): 412-422.
- Tate, W.B. (1994). The development of the organic industry and market: an international perspective. *The Economics of Organic Farming: An International Perspective* 11-25.
- USDA (1980). Report and Recommendations on Organic Farming. Washington, D.C., USDA.
- Ustaahmetoğlu, E., Toklu, İ.T. (2015). Organik gıda satın alma niyetinde tutum, sağlık bilinci ve gıda güvenliğinin etkisi üzerine bir araştırma. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi* 11(1): 197-211.
- Wee, C. H., Ariff, M. S. B., Zakuan, N. ve Tajudin, M.N.M. (2014). Consumers perception, purchase intention and actual purchase behavior of organic food products. *Review of Integrative Business and Economics Research* 3(2):378-397.
- Zakowska-Biemans, S. (2011). Polish consumer food choices and beliefs about organic food. *British Food Journal* 113(1): 122-137.